

RAZPRAVA

NAČRTOVANJE ODPRTEGA PROSTORA

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije, 1. oktober 2026, 18:00 do 20:00,
pritlični prostori ZAPS – Hiša arhitekture, Vegova 8, Ljubljana

posvet v obliki Zbora ZAPS

Uvodni prispevki na Zboru: Vlado Krajcar, Robert Potokar, Darja Matjašec

Udeleženci (skupaj 44): Blaž Babnik Romaniuk, Tadej Bevk, Nataša Bratina, Mika Cimolini, Monika Fink Serša, Slavko Gabrovšek, Sašo Galonja, Davorin Gazvoda, Lara Gligić, Jure Henigsman, Karolina Jankovič, Alenka Korenjak, Nande Korpnik, Helena Kovač, Peter Kovač, Jana Kozamernik, Janez Koželj, Vlado Krajcar, Petra Krajner, Urška Kranjc, Mateja Kričej, Tomaž Krištof, Tomislav Krnač, Špela Kryžanowski, Eva Markun, Darja Matjašec, Aleksander Ostan, Alenka Padežnik, Saša Piano, Robert Potokar, Aleš Prijon, Jernej Prijon, Barbara Radovan, Nasta Rak, Maja Simoneti, Gašper Skalar, Maja Šinigoj, Dunja Šutanovac, Filipa Valenčič, Darja Valič, Petra Vertelj Nared, Maja Vodnik, Matej Vozlič, Vita Žlender

Povzetek misli zbora: UO ZAPS

Projekt Zbori ZAPS je sofinanciran s strani Ministrstva za naravne vire in prostor.

POROČILO

23. Zbor ZAPS je bil namenjen razpravi o vlogi strok pri načrtovanju odprtega prostora in širšem vprašanju zagotavljanja njegove kakovosti. Dogodek je sledil pobudi izredne skupščine ZAPS spomladi 2026, da se na Zboru odpre razpravo o poklicnih nalogah arhitektov in krajinskih arhitektov ter pripravi primerjalno analizo ureditve razmerij med strokama v drugih državah. Trije uvodni prispevki so zato temo osvetlili z vidika regulacije poklicev in različnih projektantskih izkušenj ter sodobnih okoljskih in družbenih zahtev.

Uvodni prispevki

Vlado Krajcar

Vlado Krajcar je predstavil primerjalno analizo regulacije poklicev in poklicnih nalog arhitektov ter krajinskih arhitektov v evropskih državah. Analiza je temeljila predvsem na lastnem pregledu javno dostopnih podatkov in predpisov v posamezni evropski državi, saj sta se na anketo glede regulacije poklicev, ki jo je ZAPS razposlala jeseni 36 stanovskim zbornicam ali sorodnim organizacijam v EU, VB in Švicarski konfederaciji, odzvala se je le hrvaška zbornica. V izsledkih je izpostavil razlikovanje med reguliranim poklicem, zaščitenim poklicnim nazivom in rezervirano dejavnostjo ter dejstvo, da priznanje poklica samo po sebi še ne pomeni izključne pravice do posamezne projektantske storitve, saj so posamezne projektantske naloge ali strokovne kvalifikacije v državah urejene različno, lahko tudi brez regulacije poklica (na primer na Danskem). Pregled kaže precej različne nacionalne modele, veliko prekrivanje področij dela in tudi posamezne primere rezerviranih nalog oziroma obveznega sodelovanja. Analiza je pokazala, da je delovanje in uveljavljanje poklicnih nalog v evropskih državah različno in je tesno povezano s kulturo urejanja prostora v posamezni državi. Na ta način je analiza pokazala, da moramo v Sloveniji najti svoj način sodelovanja in da je za dobro prakso in kakovostne ureditve bistveno prav sodelovanje med strokama, ki se srečujeta pri načrtovanju odprtega prostora. Analiza je bila predstavljena kot podlaga za razpravo, ki naj bi smiselno upoštevala posebnosti posameznih državnih ureditev in dejstvo, da sam način regulacije še ne pojasni nujno tudi načinov in kakovosti izvedenih ureditev v praksi; pomembni so tudi način naročanja, projektne naloge, strokovno spremljanje stanja in preverjanje rešitev ter na koncu dejanska praksa sodelovanja.

Robert Potokar

Robert Potokar je na primerih Škofje Loke, Ajdovščine, Trga Evrope v Novi Gorici in natečajnega projekta za prenovu trga v Salzburgu predstavil pristop k prenovi s kulturno dediščino pogojenega odprtega javnega prostora kot preplet prostorskih, zgodovinskih, materialnih in družbenih značilnosti. Poudaril je pomen vrednotenja obstoječih struktur, simbolne pomene prostora in ponovno uporabo materialov. Izpostavil je pomen sodelovanja arhitektov, krajinskih arhitektov, inženirjev, arboristov in konservatorjev ter drugih strok pri ureditvah odprtega prostora. Po njegovem mnenju morata izbira vodje in sestava ekipe izhajati iz značilnosti, merila in zahtevnosti naloge. Zavzel se je za aktivno sodelovanje obeh strok ter opozoril, da odgovornosti za vse vrste odprtega prostora ni mogoče vnaprej pripisati eni sami stroki.

Darja Matjašec

Darja Matjašec se je osredotočila na aktualne izzive v urbanizmu in načrtovanju odprtega prostora, kot so zgoščevanje mest, podnebne spremembe in neenaka dostopnost do javnih zelenih površin ter razpoložljivost in kakovost odprtega prostora. Razmejitev med delom krajinskih arhitektov in arhitektov se načrtno ni dotikala. S primerom Kopra in Izole je opozorila na podnebna tveganja in na omejeno ekosistemsko učinkovitost obstoječih ureditev odprtega prostora. Poudarila je pomen izvedbene regulacije prostora (npr. berlinski kazalnik BAF kot primer nadgradnje obstoječih urbanističnih kazalnikov), pa tudi kakovosti projektov (odprti prostor je treba obravnavati kot enakovredno in kompleksno sestavino mesta. Pri zahtevnejših nalogah je predlagala vzporedno, tesno usklajeno vodenje gradnje stavbe in urejanja odprtega prostora. Opozorila je tudi na avtonomijo in uravnoteženo zastopanosti strok v ZAPS ter na

škodljivost v povezavi z zagotavljanjem kakovosti prostora v zvezi z omejevanjem krajinske arhitekture zgolj na izdelovanje zasaditvenih načrtov.

Razprava

Razprava je povezala vprašanje kakovosti odprtega prostora z vprašanjem, kako zagotoviti ustrezno strokovno obravnavo vseh njegovih vsebin. Večkrat je bilo poudarjeno, da se sodelovanje strok v praksi potrjuje z boljšimi rešitvami. Različna stališča pa so se pokazala pri vprašanju, ali naj se to sodelovanje zagotavlja predvsem s priporočili, z načinom naročanja ali tudi z razmejitvami in dodatno regulacijo.

1 Zakaj urejanje odprtega prostora? Cilji in praksa:

Podnebne spremembe, strateško načrtovanje in kakovost bivanja kot izhodišče načrtovanja

Podnebne spremembe, pregrevanje naselij, intenzivnejši vremenski pojavi, slabšanje mikroklimatskih razmer, zgoščevanje naselij in izgubljanje zelenih površin neposredno vplivajo na pogoje življenja v mestih in na zdravje ljudi. Cilj urejanja prostora je usklajevanje interesov, zagotavljanje funkcionalnosti, družbene enakosti in povezanosti ter obvladovanje razvojnih izzivov v prostoru. Razprava o urejanju kakovostnega odprtega prostora in o vključevanju potrebnih znanj in strok se zato začne pri ciljih in temeljnih pogojih – to je pri vsebinah, ki jih mora projekt zagotoviti. Začetno vprašanje torej je, kaj moramo z novo ureditvijo ali prenovo doseči, in ne nujno, kdo naj to počne. Urejanje odprtega prostora je kompleksno delo (zahteva obravnavo npr. vode, tal, zasaditev, komunalne in prometne infrastrukture idr.) in vključuje znanja s področja več različnih strok skozi celoten proces, torej že od samega začetka. Ključni so zato cilji in vizija, kako bomo ustrezno odgovorili na podnebne in druge izzive prihodnosti. Bolj kot podoba postaja pomembna funkcionalnost, saj sta zdravje in preživetje človeka neposredno odvisna od tega, kako je urejeno in deluje njegovo življenjsko okolje. Zato je pomembno strateško načrtovanje večjih, prostorsko zaokroženih in povezanih zelenih in ozelenjenih območij zelene in modro-zelene infrastrukture. Na majhnih, med seboj nepovezanih parcelah je težko zagotoviti kakovosten skupen odprti prostor in sklenjene zelene sisteme. Odločanje o kakovosti bivanja in zagotavljanju odprtega prostora je povezano tudi z razporeditvijo stanovanj, družbenih dejavnosti in storitev ter urejanjem prometa in načinom premikanja v prostoru ter opravljanja vsakdanjih obveznosti. Posamezna projektna rešitev praviloma težko nadomesti pomanjkljivo urbanistično zasnovo širšega območja. Naselja danes potrebujejo in bodo v prihodnosti še bolj potrebovala sklenjen in povezan ter ekosistemsko učinkovit odprti prostor. Govorimo o ustvarjanju pogojev za bivanje.

Od formalnega izpolnjevanja urbanističnih kazalnikov do dejanskih učinkov

Obstoječi urbanistični kazalniki po mnenju razpravljalcev sicer pogosto omogočajo formalno (to je s predpisi skladno) izpolnitev pogojev za pridobitev gradbenega dovoljenja, vendar pa v prostoru pogosto ne dajo zares kakovostnega rezultata. Zahtevani delež zelenih površin se na primer formalno lahko dosega s seštevanjem ozkih ostankov ob robovih parcel, ki pa ne zagotavljajo sklenjenosti in kakovosti odprtega prostora. Faktor raščenega terena je v slovenski prostorski izvedbeni regulaciji sicer pomemben instrument, a kot obvezen pogoj ni prisoten v vseh občinskih prostorskih aktih, pogosto pa se ga tudi različno opredeljuje. Tudi predpisano število dreves samo po sebi še ne zagotavlja ustrezne osenčenosti (pokritosti tal s krošnjami), njihove rasti in dolgoročnih koristi; če je izvedba tehnično pomanjkljiva (je prostora za rast premalo, so tla slabo pripravljena, je izbrana neustrezna vrsta drevesa), regulacija ne more dati pričakovanih rezultatov. Odpirala so se vprašanja sklenjenosti površin, potrebe po zagotavljanju prepustnosti tal, ki lahko prinaša pričakovane okoljske učinke, o dostopnosti, pa tudi vprašanja širšega prostorskega konteksta (ali je bližnji gozd lahko izgovor za slabše ureditve odprtega prostora nove pozidave?). Gre po eni strani tako za urbanistično regulacijo (ki je ali pa je ni), kot tudi za vprašanja izvedbe (ki so lahko kakovostne ali pa ne). Poudarjeno je bilo, da si je zato treba prizadevati za najboljše možne rešitve in kakovost izvedbe.

Določitev novih merljivih kriterijev bi lahko prispevala k izvedbam bolj kakovostnega odprtega prostora, morda celo z opredelitvijo neke vrste olajšav (stimulacije), tudi za investitorje.

Predlagana je bila uporaba merljivih parametrov, s katerimi bi projektanti utemeljili učinke predlaganih ureditev, naročniki pa bi jih lažje presojali. Omenjena sta bila tudi vrednotenje potenciala globalnega segrevanja (GWP) in presoja podnebne odpornosti. V razpravi je bilo opozorjeno na razliko med blaženjem podnebnih sprememb, kjer obstaja že veliko regulative, in prilagajanjem nanje, kjer se kažejo primanjkljaji in potreba po jasnejših zahtevah za prilagajanje. Za prilagajanje na podnebne spremembe je pomembno prav urejanje zadostnih količin dostopnega in kakovostnega odprtega prostora.

2 Kako urejati odprti prostor? Izvedba in sodelovanje: Dobre projektne naloge, naročanje, projektiranje in načrti

Osnova za kakovostne izvedbe so dobre projektne naloge ter pregledno naročanje storitev. Projektiranje sloni na naročilu, ki se izvaja na podlagi projektne naloge. Prizadevati si je treba za dobre projektne naloge, temu sledijo projektiranje in načrti s sodelovanjem vseh potrebnih strok in njihovih znanj. Dobre rešitve dosežemo s povezovanjem znanja s tem, da se dvigajo oz. upoštevajo standardi tega, kaj so vsebine načrtov in kaj se naroča v načrtu in načrtuje. Poslanstvo zbornice bi moralo biti tudi v tem, da skrbi za kakovostne projektne naloge in s tem za dvig strokovnosti. Pojasnjeno je bilo, da na ZAPS že deluje delovna skupina, ki pripravlja usmeritve za pripravo kakovostne projektne naloge z namenom dviga nivoja njihove priprave. Cilj zbornice je doseči, da bo naročanje potrebnih načrtov predpisano v okviru smernic za javno naročanje arhitekturnih in inženirskih storitev.

Naročnik oz. naročilo, ki prepozna, kaj je v konkretnem primeru potrebno glede na razmere v prostoru in kaj so kriteriji kakovosti, lahko dvigne kakovost rešitev. Urejanje odprtega prostora namreč zagotavlja rešitve, ki so v javnem interesu in bi zato morale biti dobro prepoznane, tudi s strani naročnikov in investorjev. Po eni strani pa so nekateri udeleženci v razpravi opozorili tudi, da investitorji delajo v okviru zakonitosti in da dviga kakovosti ni pričakovati izključno od njih; gre tudi za razvitost družbe. Pogoje glede zahtev pa da mora predpisovati država.

Usklajevanje infrastrukture in odprtega prostora

Znanje, ki je potrebno za načrtovanje, sega na številna področja, je vedno obširnejše, vedno bolj poglobljeno in vedno bolj kompleksno. V delovnih procesih pa pogosto ni niti dovolj sredstev niti časa za potrebno interdisciplinarno sodelovanje.

Med pogostimi problemi je bilo navedeno usklajevanje požarnih, prometnih, komunalnih in drugih infrastrukturnih zahtev. Če so trase vodov, jaški, intervencijske površine ali zasnova podzemnih garaž določeni pred vsebinsko zasnovo odprtega prostora, ostane za kakovostno ureditev premalo možnosti. Za uspešno sodelovanje sta potrebna pravočasna vključitev vseh strok in pripravljenost sodelujočih na spremembe rešitev. Posebej je bilo predlagano tesnejše povezovanje ZAPS z IZS.

Opozorjeno je bilo tudi na negativne posledice prenove infrastrukture in posegov, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno. Omenjen je bil primer obnove toplovoda in problem odstranjevanja in poškodovanja zdravih odraslih dreves brez predhodne strokovne presoje. Pri infrastrukturnih in protipoplavnih posegih so bile izpostavljene izgube habitatov, vegetacije in prostora za rekreacijo. Predlagano je bilo, da se tudi taki posegi načrtujejo z ustreznimi strokovnimi podlagami in rešitvami ter da se vzpostavi skrb za njihove dolgoročne prostorske in ekosistemske posledice.

Ceste in ulice so bile izpostavljene kot pomemben del javnega odprtega prostora. Podan je bil predlog, da se pri njihovem projektiranju in prenovi zagotovi sodelovanje arhitekta ali krajinskega arhitekta. Glede na konkretno nalogo je smiselno vključevati tudi druge specialiste, na primer pedologe in botanike. Sodobne naloge zahtevajo več znanja in obsežnejše usklajevanje, kar se mora odraziti tudi v naročilu.

Sredstva za izvedbo in vrednotenje storitev

Poleg pomanjkljive projektne naloge so po mnenju razpravljavcev pomemben razlog za slabe projekte tudi prenizke cene projektantskih storitev in nezadostna sredstva za izvedbo odprtega prostora. Če zahtevane vsebine niso naročene in ovrednotene, jih projektne ekipe težko ustrezno obdelajo. Naročnik mora vedeti, katere načrte, strokovne presoje in izračune potrebuje, projektantom pa zagotoviti čas in sredstva za njihovo pripravo.

Razprava je opozorila na pogost primanjkljaj oz. prenizka sredstva, ki bi zagotavljala financiranje načrtovanja zunanjih površin pri stanovanjskih projektih in na omejene možnosti občin za vlaganje v zeleno-modro infrastrukturo. Med predlogi za zagotavljanje kakovosti urejanja odprtega prostora so bile v razpravi zato izpostavljene namenska sredstva, subvencije in druge spodbude, ki bi omogočale kakovostne zelene površine ter ureditve odprtega prostora. Financiranje naj podpira doseganje zelenih prostorskih in okoljskih učinkov. Udeleženci predlagajo spodbude s strani države, ki ne slonijo le na evropskih sredstvih.

Za ZAPS je bila prepoznana naloga, da standarde storitev in zahtevane vsebine načrtov učinkoviteje prenese v projektne naloge ter smernice za javno naročanje. Pomembna je tudi strokovna usposobljenost na strani naročnika in nadzora, saj je treba preveriti vsebinsko kakovost naročenih in izvedenih rešitev. Izpostavljeno je bilo, da so ustrezno vrednotenje storitev, vključevanje potrebnih strok in odgovornost za kakovost opravljenega dela med seboj povezani.

3 Vloga strok in ZAPS? Razprava o področjih dela:

Priporočila in regulacija

Del razprave je bil namenjen prekrivanju zakonskih pooblastil arhitektov in krajinskih arhitektov glede urejanja odprtega prostora (ZAID) ter razlikam v znanju, izobrazbi in strokovnih izpitih. Opozorjeno je bilo, da formalno prekrivanje področij dela ne pomeni nujno enakih strokovnih izhodišč. Znanja in kompetence so različne, zato je treba sodelovati. Hkrati je bilo poudarjeno, da krajinska arhitektura obravnava ves odprti prostor, tudi utrjene površine, opremo in druge vsebine, kot so komunalna infrastruktura, dostopnost, blaženje vročine in poplavna varnost, zato ni sprejemljivo poenostavljanje pomena stroke in tudi ne omejevanje delovnega področja le na drevesa, zelenice in ozelenjevanje.

Področje urejanja odprtega prostora si delijo različne stroke. Z namenom spodbude, uravnoteženja kompetenc se v sodelovanju predstavnikov matičnih sekcij arhitektov in krajinskih arhitektov pripravljajo priporočila, ki bi pojasnila, kdaj je potreben posamezen načrt. Pojasnjeno je bilo, da gre za spodbudo priporočilne narave. Ob tem je bilo poudarjeno, da ne gre za razmejitve med strokami. Gre za primere, kjer lahko zbornica poda priporočila, da je vendarle potrebno vključiti obe stroki, da stopimo skupaj in skupaj sodelujemo, da bomo znanja lažje prelili v dobre rešitve in ojačali skupen glas stroke.

Razpravljavci so opozorili, da morajo priporočila izhajati iz potrebnih vsebin projekta in znanj za njihovo obdelavo (to je, kdaj so potrebna kakšna znanja in kdaj je potrebno izdelati kakšen načrt). Po eni strani je bila izražena podpora takim priporočilom. Nekateri so priporočila videli kot možnost za uravnoteženje kompetenc in zagotovitev vsebin, ki jih trg sicer izpušča. Drugi so zagovarjali obstoječa pooblastila ter odločanje o sodelavcih glede na konkretni projekt in opozarjali, da lahko nova razmejevanja, čeprav priporočilne narave, ustvarjajo konflikte.

V razpravi pa je bila ZAPS pripisana predvsem vloga varuha javnega interesa, da bodo oblike sodelovanja, to je vsebine, ki so pomembne za sodobno urejanje odprtih površin, dejansko v zadostni meri tudi obravnavane. Teme, kot so blaženje podnebnih sprememb, zeleno-modra infrastruktura, dostopnost do zelenih površin, upravljanje voda itd., so namreč v Evropi (kar je razvidno iz sredstev EU) postale pravzaprav že osrednja tema urejanja odprtega prostora. Podnebne spremembe in z njimi povezani problemi zahtevajo bistvene spremembe načina urejanja prostora.

Ob primerjalni analizi tujih ureditev pa se je odprlo tudi vprašanje, kdo posamezne načrte v praksi dejansko izdeluje in kako se preverja njihova kakovost. Sam način organizacije oziroma regulacije strok, kot je bilo razvidno iz uvodne analize, je namreč prej odraz neke kulture oz. organizacije v državi, kot pa dejanske kakovosti projektiranja. Stroka oz. ZAPS pa mora ugotoviti, s kakšnimi mehanizmi lahko prispeva k temu, da bo več vsebin vključenih v projektiranje.

Enakovredno sodelovanje

Izpostavljeno je bilo vprašanje o skupnem vodenju projektov oziroma drugih oblikah sodelovanja, ki bi zagotovile enakovredno obravnavo stavbe in odprtega prostora. Podan je bil predlog, da bi obstajali dve vodji projektiranja na istem projektu: eden za stavbo in eden za odprti prostor.

Poudarjena je bila potreba po preseganju starih sporov med strokami. Ob vprašanju kadrovskih zmogljivosti so bile omenjene tudi možnosti sodelovanja s strokovnjaki iz drugih držav EU ter ustvarjanja pogojev za vrnitev mladih, mednarodno uspešnih krajinskih arhitektov, ki so se v iskanju dela preselili v tujino.

ZAPS naj bi nastopala kot varuh javnega interesa in strokovna opora projektantom, ki zagovarjajo zahtevnejše, dolgoročno kakovostne rešitve. Med predlogi je bilo ponovno odprtje vprašanja strokovnega sveta za opredeljevanje do konkretnih problemov v prostoru.

Pomembna pa je tudi promocija dobrih praks, ki poleg končne rešitve pokaže tudi način sodelovanja in pot do izvedbe.

Pri natečajih je bilo opozorjeno na premajhno težo odprtega prostora pri ocenjevanju ter na spoštovanje avtorstva rešitev. Razprava je poudarila potrebo po dejavnejšem oblikovanju prostorske politike in skupnem glasu stroke navzven. Sodelovanje naj bi se pokazalo v kakovosti projektnih nalog, naročenih vsebin, načrtih in izvedbah.

RAZPRAVA – IZBOR MISLI

Misli udeležencev smo zapisovali v tri skupine: problemi (rdeče), možne rešitve (zeleno) in vloga ZAPS (modro). Zapis vsebuje tudi različne poglede na isto vprašanje in predstavlja podlago za usmeritve v poglavju Kako naprej.

PROBLEMI

POSLABŠANJE MIKROKLIMATSKIH POGOJEV	SKOPO FINANCIRANJE ODPRTIH POVRŠIN	TEŽAVE S PRENOVO/VZDRŽEVAN- JEM OBSTOJEČE GRAJENE STRUKTURE - DVIG TLAKOVANIH POVRŠIN NA RAČUN ZELENIH
TEŽAVNA PRENOVA INFRASTRUKTURE IN ODSTRANITEV DREVES BREZ STROKOVNE PRESOJE	DOLOČANJE PARAMETROV GLEDE NA KONTEKST. RECIMO BLIŽINA GOZDA	POMANKANJE DEFINIRANJA RAŠČENIH POVRŠIN V PROSTORSKIH AKTIV
PRENIZKA CENA PROJEKTANSKIH STORITEV	PRENIZKA SREDSTVA INVESTITORJEV ZA ODPRTI PROSTOR	REGULACIJA JE LAHKO VZVOD ZA NASTANEK KONFLIKTNIH SITUACIJ
MANKO PREDPISOV GLEDE PRILAGAJANJA PODNEBNIM SPREMEMBAM	FORMALNO IZPOLNENI FAKTORJI SE NE ZAGOTAVLJAJO KAKOVOSTNEGA ZELENEGA PROSTORA	INFRASTRUKTURNI IN PROTIPOPRAVNI POSEGI LAHKO UNICIRJO HABITATE IN PROSTOR ZA REKREACIJO
NEUSKLAJENE POŽARNE IN INFRASTRUKTURNE ZAHTEVE OMEJUJEJO KAKOVOST ODPRTEGA PROSTORA	OMEJEVANJE KRAJINSKE ARHITEKTURE NA DREVESA IN ZELENICE SPREGLEDA DRUGE VSEBINE JAVNEGA PROSTORA	PRENAŠANJE STARIH MEDSTROKOVNIH KONFLIKTOV NA MLAJŠE GENERACIJE
PRI OCENJEVANJU NATEČAJEV IMA ODPRTI PROSTOR PREMAJHNO TEŽO		

REŠITVE

ZAKONSKA REGULACIJA	STIMULACIJA / SUBVENCIONIRANJE VLAGANJ V ODPRTI PROSTOR IN ZELENE POVRŠINE	STRATEŠKO NAČRTOVANJE PROSTORA VEZANO NA NAČIN BIVANJA
SPREMEMBA REGULACIJE NAČRTOVANJA ZELENIH POVRŠIN	DVIG PRIČAKOVANJ NAČRTOVANJA IN OBLIKOVANJA PROSTORA	DOBRE PROJEKTNE NALOGE ZA NAROČILO PROJEKTA
PRIPOROČILO VKLJUČEVANJA KRAJINSKIH ARHITEKTOV K PROJEKTIRANJU OB OBSTOJU KRAJINSKIH PRVIN	UPORABA OBSTOJEČE REGULACIJE - OBSTOJEČIH POOBLASTIL	PUSTI SE OBSTOJEČI OBSTOJ REGULACIJE GLEDE DELITVE - DA NI ZAMEJENA
PRI PROJEKTIH CEST IN ULIC MORA BITI VKLJUČEN ARHITEKT ALI KRAJINSKI ARHITEKT	PREGLED STOKOVNO POMANKLJIVIH PRAKS	NAMENSKA SREDSTVA ZA ZELENO MODRO INFRASTRUKTURO. NAČRTOVANJE ODPORNOSTI NA KLIMATSKO PREMEMBO
REGULACIJA LAHKO URAVNOTEŽI KOMPETENCE	IMPLEMENTACIJA GWP V POSTOPKE NAČRTOVANJA	MERJIVI PARAMETRI LAHKO POMAGAJO PRI ZASNOVI IN ANALIZI
ZAGOTAVLJANJE SKLENJENIH ZELENIH POVRŠIN NAMESTO OSTANKOV OB ROBOVIH PARCEL	PRI ZASADITVAH ZAGOTOVITI PROSTOR ZA KORENINE IN DOLGOROČNO RAST	RAZŠIRITEV PRESOJE PODNEBNE ODPORNOSTI TUDI NA DRUGE PROJEKTE
STROKOVNO PREVERJANJE KAKOVOSTI REŠITEV NA STRANI NAROČNIKA IN NADZORA	PO POTREBI VKLJUČITI PEDOLOGE, BOTANIKE IN DRUGE SPECIALISTE	NAČRTOVANJE POSEGOV TUDI TAKRAT, KO GRADBENO DOVOLJENJE NI POTREBNO
RAZMISLEK O SKUPNEM VODENJU PROJEKTA ZA ENAKOVREDNO SODELOVANJE STROK	ŠIRITEV KADROVSKEGA NABORA S STROKOVNJIKI IZ EU IN VRNITVIJO MLADIH IZ TUJINE	VZPOSTAVITEV SISTEMA SKRBI ZA POSLEDICE INFRASTRUKTURNIH IN SANACIJSKIH POSEGOV

VLOGA ZAPS

POVEZOVANJE S STROKOVNJIKI IZS	IZDELAVA PRIPOROČIL, KDAJ JE KATERI NAČRT POTREBEN IN KDAJ SE VKLJUČI KRAJINSKEGA ARHITEKTA	OZAVEŠČANJE O KVALITETI ODPRTEGA PROSTORA
OPREDELITEV DO KOKRETNIH PRIMEROV V PRAKSI - PONOVNO IMENOVATI STROKOVNI SVET	VLOGA VARUHA JAVNEGA INTERESA - ZAGOTOVITI OBLIKE SODELOVANJA	STROKOVNA PODPORA "POGUMNIM" STROKOVNIM REŠITVAM
ANALIZA STROKOVNIH VSEBIN IN ZNANJ - NATO REGULACIJA	SVETOVALNA VLOGA DRŽAVI PRI REGULACIJI	SKRIB ZA PRIMERNO VREDNOTENJE STORITEV Z VKLJUČEVANJEM VSEH STROK
PROMOCIJA DOBRIH PRAKS - NE SAMO REŠITVE, TUDI POSTOPEK SODELOVANJA	PRI NATEČAJIH ZAGOTOVITI TEŽO ODPRTEGA PROSTORA IN SPOŠTOVANJE AVTORSTVA REŠITEV	AKTIVNO OBLIKOVANJE PROSTORSKE POLITIKE IN SKUPNEGA GLASU STROKE NAVZVEN

KAKO NAPREJ

- Pripraviti priporočila o potrebnih načrtih in vključevanju strok. Izhajati iz analize strokovnih vsebin in znanj ter opredeliti, kdaj vključiti krajinskega arhitekta oziroma druge stroke. Obravnavati tudi projekte cest in ulic ter posege, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno. Razložiti priporočila od obveznosti in ohraniti odprto razpravo o morebitni regulaciji.
- Okrepiti sodelovanje z IZS in razvijati oblike enakovrednega sodelovanja strok. Posebej obravnavati usklajevanje odprtega prostora in zelenih površin s komunalnimi vodi, požarnimi zahtevami in prometnimi ureditvami. Preučiti predlog skupnega vodenja zahtevnejših projektov ter možnosti vključevanja dodatnih specialistov in širšega kroga strokovnjakov.
- Izboljšati projektne naloge in naročanje. Standarde storitev in zahtevane vsebine načrtov prenesti v smernice za javno naročanje ter podpreti strokovno preverjanje rešitev na strani naročnikov in nadzora. Skrbeti za primerno vrednotenje storitev, ki omogoča vključitev vseh potrebnih strok in dovolj časa za usklajevanje.
- Razvijati merila kakovosti odprtega prostora. Spodbujati uporabo merljivih parametrov pri prostorskem načrtovanju in zasnovah (sklenjene zelene površine, osenčenost ter ustrezen prostor za korenine in dolgoročno rast dreves ipd.). Opredeliti merila in ukrepe za prilagajanje na podnebne spremembe, vključevanje GWP v postopke načrtovanja ter razširitev presoje podnebne odpornosti tudi na druge projekte.
- Zagovarjati ustrezno financiranje odprtega prostora. V dialogu z državo in naročniki podpreti namenska sredstva za zeleno-modro infrastrukturo in podnebno odpornost ter spodbude za vlaganja v kakovostni odprti prostor in zelene površine. Te vsebine povezati s strateškim načrtovanjem prostora in izvedbenim načrtovanjem.
- Zagotoviti strokovno odzivanje na konkretne primere. Ponovno obravnavati predlog strokovnega sveta ZAPS, pregledovati strokovno pomanjkljive prakse in podpirati utemeljene, zahtevnejše rešitve v javnem interesu. Predvideti in preverjati posledice infrastrukturnih in sanacijskih posegov.
- Okrepiti vlogo odprtega prostora pri natečajih. Zagotoviti ustrezno težo njegove kakovosti pri presoji rešitev in dosledno spoštovanje avtorstva tudi pri njihovem nadaljnjem razvoju.
- Ozaveščati in predstavljati dobre prakse sodelovanja. Poleg izvedenih rešitev prikazovati postopke, ki so omogočili njihovo kakovost. Krepi skupni nastop stroke pri oblikovanju prostorske politike in pogoje za delo mladih strokovnjakov, tudi za njihovo vrnitev iz tujine.